

s. 24

Zasady ogólne:

- **sądami powszechnymi są: rejonowe, okręgowe, apelacyjne.** Sądy te sprawują wymiar sprawiedliwości w zakresie nienależącym do sądów administracyjnych, wojskowych i SN;
- sądy powszechne wykonują również **inne zadania z zakresu ochrony prawnej**, powierzone w drodze ustaw lub przez wiążące Rzeczpospolitą Polską prawo międzynarodowe lub prawo stanowione przez organizację międzynarodową, jeżeli z wiążącej Rzeczpospolitą Polską umowy ją konstytuującej wynika, że jest ono stosowane bezpośrednio;
- zadania z zakresu wymiaru sprawiedliwości wykonują **sędziowie**;
- poza tym w sądach rejonowych zadania z zakresu wymiaru sprawiedliwości wykonują także **asesorzy sądowi**, ~~którym powierzono pełnienie obowiązków sędziego, z wyłączeniem:~~ stosowania tymczasowego aresztowania w postępowaniu przygotowawczym wobec zatrzymanego przekazanego do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania, rozpoznawania zażaleń na postanowienia o odmowie wszczęcia śledztwa lub dochodzenia, na postanowienia o umorzeniu śledztwa lub dochodzenia i na postanowienia o umorzeniu dochodzenia i wpisaniu sprawy do rejestru przestępstw, rozstrzygania spraw, o których mowa w art. 12 pkt 3 z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- natomiast zadania z zakresu ochrony prawnej, inne niż wymiar sprawiedliwości, wykonują **referendarze i starsi referendarze sądowi**;

s. 25

- sądy dzielą się na **wydziały**. Wydziałem kieruje przewodniczący wydziału, którym jest prezes, wiceprezes lub inny sędzia. W przypadkach szczególnie uzasadnionych, biorąc pod uwagę racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami, funkcję przewodniczącego wydziału można powierzyć asesorowi sądowemu.

~~Poza tym przewodniczącym wydziału ksiąg wieczystych i gospodarczego do spraw rejestru zastawów jest referendarz sądowy. Jednak w przypadkach szczególnie uzasadnionych, biorąc pod uwagę racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego oraz potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami, funkcję przewodniczącego wydziału ksiąg wieczystych można również powierzyć sędziemu. Przewodniczącym wydziału ksiąg wieczystych, wydziału gospodarczego do spraw rejestru zastawów oraz wydziału gospodarczego do spraw Krajowego Rejestru Sądowego jest referendarz sądowy. Funkcję przewodniczącego wydziału w sądzie apelacyjnym i okręgowym powierza prezes sądu tego sądu, a w sądzie rejonowym, na wniosek prezesa tego sądu, prezes przełożonego sądu okręgowego. Przed powierzeniem~~

funkcji przewodniczącego wydziału w sądzie apelacyjnym prezes sądu zasięga opinii właściwego kolegium sądu apelacyjnego. Przed powierzeniem funkcji przewodniczącego wydziału w sądzie okręgowym i rejonowym prezes sądu zasięga opinii kolegium sądu okręgowego. Funkcję przewodniczącego wydziału powierza się, co do zasady, na czas określony, nie dłuższy niż **3 lata**;

- w sądzie rejonowym można tworzyć wydział~~sąd rejonowy dzieli się na wydziały~~:

- 1) cywilny,
- 2) karny;

- ~~w sądzie rejonowym może zostać utworzony wydział~~:

- ~~13)~~ 3) rodzinny i nieletnich;
- ~~24)~~ 4) pracy, ubezpieczeń społecznych albo pracy i ubezpieczeń społecznych;
- ~~35)~~ 5) gospodarczy,
- ~~46)~~ 6) ksiąg wieczystych;

- w sądzie okręgowym można tworzyć wydział~~sąd okręgowy dzieli się na wydziały~~:

- 1) cywilny,
- 2) karny;

- ~~w sądzie okręgowym może zostać utworzony wydział~~:

- ~~13)~~ 3) pracy, ubezpieczeń społecznych albo pracy i ubezpieczeń społecznych;
- ~~24)~~ 4) gospodarczy;
- ~~35)~~ 5) kontroli danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych - do spraw związanych z kontrolą pozyskiwania danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych przez Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straż Graniczną, Centralne Biuro Antykorupcyjne, Służbę Ochrony Państwa, Służbę Celno-Skarbową i Biuro Nadzoru Wewnętrznego kontroli danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych.

- Minister Sprawiedliwości, w drodze zarządzenia, wskazuje wydział sądu okręgowego rozpoznający **środki odwoławcze w elektronicznym postępowaniu upominawczym**;

- w sądzie okręgowym działa **koordynator do spraw mediacji**, który wykonuje działania na rzecz rozwoju mediacji, zapewnia sprawną komunikację pomiędzy sędziami i mediatorami oraz stałymi mediatorami, a także współpracuje przy organizowaniu spotkań informacyjnych; powołuje go prezes sądu okręgowego, w drodze zarządzenia, spośród sędziów sądu okręgowego;

s. 27 i n.

Prezes sądu:

- **kieruje** sądem i **reprezentuje** go na zewnątrz, z wyjątkiem spraw należących do kompetencji dyrektora sądu, w szczególności: kieruje działalnością administracyjną

sądu, co najmniej raz w roku określa potrzeby sądu konieczne dla zapewnienia warunków prawidłowego funkcjonowania i sprawnego wykonywania zadań, jest zwierzchnikiem służbowym sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych, asystentów sędziów danego sądu, kierownika i specjalistów opiniodawczego zespołu sądowych specjalistów, powierza sędziom, asesorom sądowym i referendarzom pełnienie funkcji i zwalnia z ich pełnienia, dokonuje analizy orzecznictwa wydawanego w sądzie;

- prezes sądu apelacyjnego w sądzie apelacyjnym po zasięgnięciu opinii kolegium sądu apelacyjnego, a prezes sądu okręgowego w sądzie okręgowym po zasięgnięciu opinii kolegium sądu okręgowego a prezes sądu rejonowego w sądzie rejonowymi sądach rejonowych, działających w okręgu sądowym, ustala, po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego sądu okręgowego ustalają, najpóźniej do końca listopada każdego roku, podział czynności, który określa: przydział sędziów, asesorów sądowych i referendarzy do wydziałów sądu oraz zakres ich obowiązków, plan dyżurów oraz zastępstw sędziów, asesorów sądowych i referendarzy;
- **prezesa sądu apelacyjnego powołuje Minister Sprawiedliwości** spośród sędziów sądu apelacyjnego albo okręgowego. Po powołaniu prezesa sądu apelacyjnego Minister Sprawiedliwości przedstawia go właściwemu zgromadzeniu ogólnemu sędziów apelacji. **Wiceprezesa sądu apelacyjnego** powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów danego sądu apelacyjnego albo okręgowego, na wniosek prezesa tego sądu;
- **prezesa sądu okręgowego powołuje Minister Sprawiedliwości** spośród sędziów sądu apelacyjnego, okręgowego albo rejonowego. Po powołaniu prezesa sądu okręgowego Minister Sprawiedliwości przedstawia go właściwemu zgromadzeniu ogólnemu sędziów okręgu. **Wiceprezesa sądu okręgowego** powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu apelacyjnego, okręgowego albo rejonowego na wniosek prezesa tego sądu;
- **prezesa sądu rejonowego powołuje Minister Sprawiedliwości**, spośród sędziów sądu okręgowego albo rejonowego. Po powołaniu prezesa sądu rejonowego Minister Sprawiedliwości albo prezes przełożonego sądu apelacyjnego bądź okręgowego przedstawia go zebraniu sędziów danego sądu rejonowego. **Wiceprezesa sądu rejonowego** powołuje Minister Sprawiedliwości spośród sędziów sądu okręgowego albo rejonowego, na wniosek prezesa tego sądu;
- prezes i wiceprezes sądu apelacyjnego oraz okręgowego są powoływani na **6 lat**. Prezes i wiceprezes sądu rejonowego są powoływani na **4 lata**;
- prezes i wiceprezes sądu mogą **być odwołani przez Ministra Sprawiedliwości w toku kadencji** w przypadku:
 - 1) rażącego lub uporczywego niewywiązywania się z obowiązków służbowych,
 - 2) gdy dalszego pełnienia funkcji nie da się pogodzić z innymi powodów z dobrem wymiaru sprawiedliwości,

- 3) stwierdzenia szczególnie niskiej efektywności działań w zakresie pełnionego nadzoru administracyjnego lub organizacji pracy w sądzie lub sądach niższych,
- 4) złożenia rezygnacji z pełnionej funkcji;

- odwołanie prezesa albo wiceprezesa sądu następuje po zasięgnięciu opinii kolegium właściwego sądu Krajowej Rady Sądownictwa. Zamiar odwołania, wraz z pisemnym uzasadnieniem, Minister Sprawiedliwości przedstawia kolegium właściwego sądu w celu uzyskania opinii. Występując o opinię, Minister Sprawiedliwości może zawiesić prezesa albo wiceprezesa sądu w pełnieniu czynności. Kolegium właściwego sądu wyraża opinię po wysłuchaniu prezesa albo wiceprezesa sądu, którego dotyczy zamiar odwołania. Osoba, której dotyczy zamiar odwołania, nie uczestniczy w głosowaniu nad opinią, nawet jeśli jest członkiem kolegium właściwego sądu. **Pozytywna opinia kolegium właściwego sądu upoważnia Ministra Sprawiedliwości do odwołania jego prezesa albo wiceprezesa. Niewydanie opinii w terminie 30 dni od dnia przedstawienia przez Ministra Sprawiedliwości zamiaru odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu nie stoi na przeszkodzie odwołaniu.** Jeżeli opinia kolegium właściwego sądu w przedmiocie odwołania jego prezesa albo wiceprezesa jest **negatywna**, Minister Sprawiedliwości może przedstawić zamiar odwołania, wraz z pisemnym uzasadnieniem, Krajowej Radzie Sądownictwa. Negatywna opinia Krajowej Rady Sądownictwa ~~dotycząca odwołania prezesa sądu~~ jest dla Ministra Sprawiedliwości wiążąca, jeżeli uchwała w tej sprawie została podjęta większością 2/3 głosów. **Niewydanie opinii** przez Krajową Radę Sądownictwa w terminie 30 dni od dnia przedstawienia przez Ministra Sprawiedliwości zamiaru odwołania prezesa albo wiceprezesa sądu nie stoi na przeszkodzie odwołaniu;
- w przypadku złożenia przez prezesa albo wiceprezesa sądu rezygnacji z pełnionej funkcji w toku kadencji, Minister Sprawiedliwości odwołuje go bez zasięgnięcia opinii.

s. 28

Kolegium sądu:

- **kolegium sądu apelacyjnego** składa się z **5 członków** wybieranych przez zebranie sędziów sądu apelacyjnego spośród sędziów tego sądu oraz z **prezesa sądu apelacyjnego**, który jest przewodniczącym kolegium. **Kadencja** trwa **3 lata**. Zbiera się ono nie rzadziej niż raz na kwartał na posiedzenie, które zwołuje prezes. W posiedzeniach uczestniczy z głosem doradczym dyrektor sądu apelacyjnego;
- **kolegium sądu okręgowego** składa się z: ~~ośmiu członków, wybieranych przez zgromadzenie ogólne sędziów okręgu, w tym czterech sędziów sądu okręgowego i czterech sędziów sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym, a także z prezesa sądu okręgowego.~~

- 1) prezesa sądu okręgowego;
- 2) najstarszego słuźbą wiceprezesa sądu okręgowego;
- 3) przedstawicieli sądów rejonowych z obszaru właściwości sądu okręgowego, wybranych przez zebrania sędziów spośród sędziów danego sądu rejonowego, po jednym z każdego sądu rejonowego;
- 4) dwóch przedstawicieli sądu okręgowego wybranych przez zebranie sędziów spośród sędziów tego sądu.

Dyrektor sądu:

- m.in. kieruje działalnością administracyjną sądu, jest zwierzchnikiem służbowym i dokonuje czynności z zakresu prawa pracy oraz reprezentuje sąd w tym zakresie wobec pracowników sądu, z wyłączeniem sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych, kuratorów zawodowych, asystentów sędziów oraz kierowników i specjalistów opiniodawczych zespołów sądowych specjalistów;
- zatrudnia się go na podstawie **powołania**, przy czym powołuje i odwołuje go Minister Sprawiedliwości, który może również powołać zastępcę dyrektora sądu, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy, w tym wielkość sądu i zakres jego zadań.

Samorząd sędziowski:

- **Zgromadzenie Ogólne Sędziów Apelacji** składa się z sędziów sądu apelacyjnego, przedstawicieli sędziów sądów okręgowych i przedstawicieli sędziów sądów rejonowych działających na obszarze apelacji. Przewodniczącym zgromadzenia jest prezes sądu apelacyjnego. W razie nieobecności prezesa jego obowiązki pełni najstarszy słuźbą wiceprezes tego sądu. Sędziowie niebędący członkami zgromadzenia mogą brać udział w jego posiedzeniach, ale bez prawa głosu i wyboru. Zgromadzenie zbiera się co najmniej **raz w roku** i jeżeli miałoby liczyć więcej niż 126 członków, jego funkcje wykonuje zgromadzenie przedstawicieli sędziów apelacji. Zgromadzenie Ogólne Sędziów Apelacji m.in. opiniuje kandydatów na stanowiska sędziów sądu apelacyjnego oraz sędziów sądów okręgowych, działających na obszarze apelacji, ~~wyraża opinię o kandydatach na prezesa sądu apelacyjnego;~~
- **Zgromadzenie Ogólne Sędziów Okręgu** składa się z sędziów sądu okręgowego oraz przedstawicieli sędziów sądów rejonowych w okręgu sądowym, w liczbie odpowiadającej liczbie sędziów sądu okręgowego. Zgromadzenie zbiera się co najmniej raz w roku, a posiedzenia zwołuje prezes sądu okręgowego. Jeśli zgromadzenie miałoby liczyć więcej niż 126 członków, jego funkcje wykonuje zgromadzenie przedstawicieli sędziów okręgu.

s. 29

Nadzór nad działalnością administracyjną sądów:

- czynności z zakresu **wewnętrznego** nadzoru administracyjnego prezes sądu może powierzyć sędziemu **wizytorowi**, jak również wiceprezesowi, przewodniczącemu wydziału, a także w uzasadnionych przypadkach innemu wyznaczonemu sędziemu

albo referendarzowi sądowemu. Prezes sądu uchyla czynności administracyjne niezgodne z prawem, naruszające sprawność postępowania sądowego bądź z innych przyczyn niecelowe;

- **prezes sądu apelacyjnego** sprawuje **wewnętrzny** nadzór administracyjny nad działalnością sądu apelacyjnego oraz sądów okręgowych i rejonowych, działających na obszarze apelacji. **Prezes sądu okręgowego** sprawuje wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością sądu okręgowego oraz sądów rejonowych, działających w okręgu sądowym. Natomiast **prezes sądu rejonowego** sprawuje wewnętrzny nadzór administracyjny nad działalnością administracyjną sądu rejonowego;
- **sędziego wizytatora w sądzie apelacyjnym powołuje prezes sądu apelacyjnego, a w sądzie okręgowym – prezes sądu okręgowego, na okres 4 lat, spośród sędziów posiadających co najmniej 107-letni staż pracy na stanowisku sędziego. Przed powołaniem sędziego wizytatora prezes właściwego sądu apelacyjnego zasięga opinii Ministra Sprawiedliwości;**

s. 30

- sędziego albo asesora sądowego w jego czynnościach może zastąpić sędzia lub asesor sądowy tego samego sądu, a także sędzia delegowany;
- w składzie sądu może brać udział tylko jeden sędzia innego sądu. Sędzia sądu niższego nie może być przewodniczącym składu sądu, z wyłączeniem spraw rozpoznawanych w składzie jednego sędziego i dwóch ławników albo w składzie jednego sędziego, jednak Minister Sprawiedliwości może przyznać prawo przewodniczenia sędziemu sądu rejonowego delegowanemu do sądu okręgowego w składzie: jeden sędzia i 2 ławników lub jeden sędzia sądu orzekającego w I instancji;

s. 32

- sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia ~~60. roku życia w przypadku kobiety, a z dniem ukończenia 65. roku życia w przypadku mężczyzny~~, chyba że nie później niż na **6 miesięcy** i nie wcześniej niż na **12 miesięcy** przed ukończeniem tego wieku oświadczy Krajowej Radzie Sądownictwa ~~Ministrowi Sprawiedliwości~~ wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego. Krajowa Rada Sądownictwa zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych

sądów. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa jest ostateczna. W przypadku niezakończenia postępowania związanego z dalszym zajmowaniem stanowiska sędziego po ukończeniu przez niego wieku, o którym mowa w § 1, sędzia pozostaje na stanowisku do czasu zakończenia tego postępowania. Sędzia przechodzi w stan spoczynku **na swój wniosek**, gdy ma **55 lat (kobieta)** i przepracowane **25 lat** na stanowisku sędziego lub prokuratora albo gdy ma **60 lat (mężczyzna)** i **30-letni** staż pracy. Sędzia będący kobietą przechodzi na swój wniosek w stan spoczynku po ukończeniu 60 lat, niezależnie od okresu przepracowanego na stanowisku prokuratora lub sędziego. Sędzia może zajmować stanowisko nie dłużej niż do ukończenia 70. roku życia;

s. 36

- asesorów sądowych mianuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na czas nieokreślony, na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa. asesorów sądowych mianuje Minister Sprawiedliwości na czas nieokreślony. W akcie mianowania Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Minister Sprawiedliwości wyznacza miejsce służbowe (siedzibę) asesora sądowego. Natomiast stosunek służbowy asesora nawiązuje się po doręczeniu mu aktu mianowania;
- asesor sądowy w sprawowaniu swojego urzędu jest niezawisły i podlega tylko Konstytucji oraz ustawom;
- asesor sądowy jest nieusuwalny. Jednakże stosunek służbowy asesora wygasa w razie:
 - ~~1) zgłoszenia sprzeciwu wobec pełnienia obowiązków sędziego przez asesora — z dniem uprawomocnienia się uchwały KRS;~~
 - ~~2) niezłożenia przez asesora wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim — z upływem okresu, na jaki powierzono asesorowi pełnienie obowiązków sędziego;~~
 - ~~3) powołania do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim — z dniem poprzedzającym powołanie na to stanowisko;~~
 - ~~4) nieprzedstawienia przez KRS wniosku o powołanie asesora sądowego do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim — z dniem uprawomocnienia się uchwały KRS.~~

Poza tym jego stosunek służbowy rozwiązuje się z mocy prawa, jeśli zrzekł się urzędu;

- **przeniesienie asesora sądowego na inne miejsce służbowe następuje w drodze decyzji Ministra Sprawiedliwości;**
- **Minister Sprawiedliwości może udzielić asesorowi sądowemu płatnego urlopu dla poratowania zdrowia**, w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia, jeżeli leczenie to wymaga powstrzymania się od pełnienia służby. Wyżej wymieniony urlop nie może przekraczać **6 miesięcy**;
- strojem urzędowym asesora sądowego jest strój urzędowy sędziego;

• asesor sądowy nie może być zatrzymany ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego. Nie dotyczy to jednak zatrzymania w razie ujęcia na gorącym uczynku przestępstwa, jeśli zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. Jednakże o zatrzymaniu asesora niezwłocznie powiadamia się prezesa sądu apelacyjnego właściwego ze względu na miejsce zatrzymania, który może nakazać jego natychmiastowe zwolnienie.

s. 37

- oskarżycielami przed sądem dyscyplinarnym są Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, a także zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działający przy sądach apelacyjnych i zastępcy rzecznika dyscyplinarnego działający przy sądach okręgowych. W sprawach sędziów sądów apelacyjnych oraz prezesów i wiceprezesów sądów apelacyjnych i sądów okręgowych oskarżycielami przed sądem dyscyplinarnym są Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych. W sprawach pozostałych sędziów sądów okręgowych, a także prezesów oraz wiceprezesów sądów rejonowych uprawnionym oskarżicielem jest zastępca rzecznika dyscyplinarnego działający przy sądzie apelacyjnym, a w pozostałych sprawach sędziów sądów rejonowych oraz asesorów sądowych – zastępca rzecznika dyscyplinarnego działający przy sądzie okręgowym;
- Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz dwóch Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych powołuje Minister Sprawiedliwości na czteroletnią kadencję;
- Krajowa Rada Sądownictwa zapewnia obsługę administracyjną Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych oraz Zastępców Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych przez utworzenie odrębnej komórki organizacyjnej w ramach Biura Krajowej Rady Sądownictwa;
- Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych, Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, zastępca rzecznika dyscyplinarnego działający przy sądzie apelacyjnym i zastępca rzecznika dyscyplinarnego działający przy sądzie okręgowym wykonują swoje obowiązki do czasu powołania osób pełniących te funkcje w kolejnej kadencji;
- p rzy sądzie okręgowym działa jeden zastępca rzecznika dyscyplinarnego. W sądzie powyżej 60 stanowisk sędziowskich Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych może, po uzyskaniu zgody Ministra Sprawiedliwości, ustalić większą liczbę zastępców rzecznika dyscyplinarnego działających przy sądzie okręgowym, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości. O ustaleniu większej liczby zastępców rzecznika

dyscyplinarnego działających przy sądzie okręgowym Rzecznik Dyscyplinarny Sędziów Sądów Powszechnych informuje prezesa właściwego sądu okręgowego:

- rzecznika dyscyplinarnego do prowadzenia sprawy dyscyplinarnej **wyznacza się w kolejności wpływu spraw, wedle alfabetycznej listy rzeczników dyscyplinarnych.** Odstępstwo od tej zasady może nastąpić wyłącznie z powodu choroby rzecznika dyscyplinarnego lub z innej ważnej przyczyny, co należy zaznaczyć w zarządzeniu o wyznaczeniu rzecznika dyscyplinarnego w sprawie.

s. 44

- prokuraturę okręgową tworzy się dla obszaru właściwości co najmniej **2 prokuratur rejonowych**. Do podstawowych zadań prokuratury okręgowej należy: zapewnienie udziału prokuratora w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy przed sądami powszechnymi, a w jednostkach, w których utworzono wydziały do spraw wojskowych, także przed sądami wojskowymi ~~sądami okręgowymi~~, prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych w sprawach o poważne przestępstwa kryminalne, finansowe i skarbowe, a w jednostkach, w których utworzono wydziały do spraw wojskowych, także w sprawach podlegających orzecznictwu wojskowych sądów okręgowych, sprawowanie nadzoru nad postępowaniami prowadzonymi w prokuraturach rejonowych, a także prowadzenie wizytacji prokuratur rejonowych. Prokuraturą okręgową kieruje **prokurator okręgowy**, który jest prokuratorem przełożonym prokuratorów tej prokuratury oraz prokuratorów rejonowych i prokuratorów prokuratur rejonowych na obszarze działania prokuratury okręgowej;
- prokuraturę rejonową tworzy się dla **1 lub większej liczby gmin**, jednakże w uzasadnionych przypadkach może być utworzona więcej niż 1 prokuratura rejonowa w obrębie tej samej gminy. Podstawowymi zadaniami prokuratury rejonowej są: zapewnienie udziału prokuratora w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy przed sądami powszechnymi, a w jednostkach, w których utworzono działy do spraw wojskowych, także przed sądami wojskowymi ~~sądami garnizonowymi~~, prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych, z wyłączeniem spraw zastrzeżonych dla ww. prokuratur, a w jednostkach, w których utworzono działy do spraw wojskowych, także w sprawach podlegających orzecznictwu wojskowych sądów garnizonowych. Prokuraturą rejonową kieruje **prokurator rejonowy**, który jest prokuratorem przełożonym prokuratorów wykonujących czynności w tej jednostce

s. 46

- opiniuje **wnioski o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora** po ukończeniu ~~60~~**65.** roku życia ~~w przypadku kobiety, a 65. roku życia w przypadku mężczyzny;~~
- uchwała **zbiór zasad etyki zawodowej prokuratorów** i czuwa nad ich przestrzeganiem.

Samorząd prokuratorski:

- w Prokuraturze Krajowej działa **zebranie prokuratorów Prokuratury Krajowej**, które składa się z prokuratorów Prokuratury Krajowej, a jego przewodniczącym jest Prokurator Krajowy. Zebranie prokuratorów Prokuratury Krajowej: wysłuchuje informacji Prokuratora Krajowego o działalności Prokuratury Krajowej i pracy prokuratorów oraz wyraża opinię w tym zakresie, wybiera przedstawicieli do KRP, wybiera członków Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym~~sądów dyscyplinarnych~~, wyraża opinie w innych sprawach przedstawionych przez Prokuratora Krajowego;

- w prokuraturze regionalnej działa **zgromadzenie prokuratorów**, które składa się z delegatów prokuratorów prokuratury regionalnej oraz delegatów prokuratorów prokuratur okręgowych i rejonowych działających na obszarze działania prokuratury regionalnej. Delegatów prokuratorów prokuratury regionalnej wybiera, w liczbie równej **1/2 liczby prokuratorów prokuratury regionalnej**, zebranie prokuratorów prokuratury regionalnej. Delegatów prokuratorów prokuratur okręgowych, w liczbie równej **1/3 liczby prokuratorów prokuratury regionalnej**, wybierają zebrania prokuratorów prokuratur okręgowych i zebrania prokuratorów prokuratur rejonowych. Delegatów prokuratorów prokuratur rejonowych, w liczbie równej **2/3 liczby prokuratorów prokuratury regionalnej**, wybierają zebrania prokuratorów prokuratur rejonowych. **Delegatów wybiera się na okres 4 lat.** Przewodniczącym zgromadzenia prokuratorów jest prokurator regionalny. Zgromadzenie prokuratorów: wysłuchuje informacji prokuratora regionalnego o działalności prokuratur i pracy prokuratorów oraz wyraża opinię w tym zakresie, wybiera 2/3 liczby członków kolegium prokuratury regionalnej, wybiera przedstawiciela do KRP, wybiera członków Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym~~sądów dyscyplinarnych~~, rozpatruje sprawozdania z działalności kolegium prokuratury regionalnej, wyraża opinie w innych sprawach przedstawionych przez prokuratora regionalnego lub kolegium prokuratury regionalnej;

s. 71

Sąd Najwyższy:

- jest organem władzy sądowniczej, powołanym do:

- 1) sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez:

- a) zapewnienie zgodności z prawem i jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i sądów wojskowych przez rozpoznawanie środków odwoławczych oraz podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne,

- b) kontrolę nadzwyczajną prawomocnych orzeczeń sądowych w celu zapewnienia ich zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady praworządności i sprawiedliwości społecznej przez rozpoznawanie skarg nadzwyczajnych;

s. 72

Pierwszy Prezes SN:

- jest powoływany przez Prezydenta RP na sześcioletnią kadencję, spośród 5 kandydatów wybranych przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów SN i może zostać ponownie powołany tylko raz. Do podjęcia uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów SN w sprawie wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa SN, wymagana jest obecność co najmniej 2/3 liczby sędziów każdej z izb. Jeżeli uchwały nie podjęto ze względu na brak wymaganego kworum, do podjęcia uchwały na kolejnym posiedzeniu wymagana jest obecność co najmniej 3/5 liczby sędziów SN;
- kieruje pracami SN i reprezentuje Sąd Najwyższy na zewnątrz, w szczególności:
 - 1) powołuje i odwołuje, na wniosek Prezesa SN kierującego pracą danej izby, przewodniczących wydziałów w tej izbie;
 - 2) reprezentuje Sąd Najwyższy przed Trybunałem Konstytucyjnym lub w pracach komisji sejmowych i senackich albo wyznacza inną osobę reprezentującą Sąd Najwyższy;
 - 3) opiniuje i przedstawia Prezydentowi RP kandydatów na stanowisko Prezesa SN, wybranych przez zgromadzenie sędziów izby SN;
 - 4) opiniuje oświadczenia o woli dalszego pełnienia urzędu na stanowisku sędziego SN przez osoby, które ukończyły 65. rok życia;
 - 5) przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu Sędziów SN projekt informacji, o której mowa w art. 5 § 1 zdanie pierwsze;
 - 6) określa, po zasięgnięciu opinii Kolegium SN, w drodze zarządzenia, regulamin Kancelarii Pierwszego Prezesa SN, organizację i zakres działania sekretariatów sądowych oraz innych jednostek administracyjnych w Sądzie Najwyższym, regulamin Biura Studiów i Analiz SN, a także regulamin pracy i wynagradzania pracowników SN niebędących sędziami;
 - 7) wykonuje określone w ustawie czynności związane z wyborem ławników SN;

8) wykonuje inne czynności określone w ustawie, regulaminie SN i innych aktach normatywnych.

Prezes SN:

- kieruje pracą danej izby;
- jest powoływany przez Prezydenta RP, po zasięgnięciu opinii Pierwszego Prezesa SN, na trzyletnią kadencję spośród 3 kandydatów ~~przedstawionych~~ wybranych przez zgromadzenie sędziów izby SN i może zostać ponownie powołany tylko dwukrotnie. Osoba powołana na stanowisko Prezesa SN może zajmować to stanowisko tylko do czasu przejścia w stan spoczynku, przeniesienia w stan spoczynku albo wygaśnięcia stosunku służbowego sędziego SN.

s. 76 i n.

- przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia, chyba że nie później niż na 6 miesięcy i nie wcześniej niż na 12 miesięcy przed ukończeniem tego wieku złoży oświadczenie o woli dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie a Prezydent RP wyrazi zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego SN. Prezydent RP, przed wyrażeniem zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego SN, ~~może zasięgnąć~~ zasięga opinii Krajowej Rady Sądownictwa. Krajowa Rada Sądownictwa przekazuje Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej opinię w terminie 30 dni od dnia wystąpienia przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o przedstawienie tej opinii. W przypadku nieprzekazania opinii w terminie, o którym mowa w zdaniu drugim, uznaje się, że Krajowa Rada Sądownictwa wydała opinię pozytywną. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może wyrazić zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego Sądu Najwyższego w terminie 3 miesięcy od dnia otrzymania opinii Krajowej Rady Sądownictwa, o której mowa w § 1a, albo upływu terminu na przekazanie tej opinii. Niewyrażenie zgody w terminie, o którym mowa w zdaniu poprzednim jest równoznaczne z przejściem sędziego w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia. Zgoda jest udzielana na okres 3 lat, nie więcej niż dwukrotnie. Sędzia, który uzyskał zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego Sądu Najwyższego może w każdym czasie po ukończeniu 65. roku życia przejść w stan spoczynku, składając oświadczenie Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, który przekazuje je niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego składa oświadczenie bezpośrednio Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej;
- sędzia SN będący kobietą może przejść w stan spoczynku z dniem ukończenia 60. roku życia, składając oświadczenie Pierwszemu Prezesowi SN, który przekazuje je niezwłocznie Prezydentowi RP. Pierwszy Prezes SN składa oświadczenie bezpośrednio Prezydentowi RP;

- na wniosek Pierwszego Prezesa SN, Minister Sprawiedliwości, może delegować, na czas określony, nie dłuższy niż 2 lata, sędziego posiadającego co najmniej dziesięcioletni staż na stanowisku sędziego, za jego zgodą do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym.

s. 91

Przedawnienie roszczeń:

- z zastrzeżeniem wyjątków określonych w ustawie, **roszczenia majątkowe** ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednak zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne. Po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi (w wyjątkowych przypadkach sąd może, po rozważeniu interesów stron, nie uwzględnić upływu terminu przedawnienia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi, jeżeli wymagają tego względy słuszności);
- jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, **termin przedawnienia** wynosi **10-6 lat**, a **dla roszczeń o świadczenia okresowe lub roszczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – 3 lata.** Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata. Terminy przedawnienia nie mogą być skracane ani przedłużane przez czynność prawną.

Przerwanie:

- bieg przedawnienia przerywa się przez:
 - 1) każdą **czynność przed: sądem, organem** rozpoznającym sprawę, egzekwującym roszczenia, **sądem polubownym**, gdy czynność zmierza do dochodzenia, ustalenia, zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
 - 2) **uznanie roszczenia** przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje;
 - 3) **wszczęcie mediacji;**
- **po zawieszeniu** przedawnienia bieg terminu **biegnie dalej**, natomiast po każdym **przerwaniu** przedawnienia **biegnie ono na nowo;**
- roszczenie stwierdzone **prawomocnym orzeczeniem** sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd przedawnia się z upływem **6 lat**. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości przedawnia się z upływem **3 lat**. ~~roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu (innego organu), ugodą zawartą przed sądem, mediatorem i zatwierdzoną przez sąd przedawnia się z upływem **10 lat**.~~

s. 173 i n.

Spory dotyczące praw pokrewnych należą do właściwości sądów okręgowych.

~~Organizacjami zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub pokrewnymi są stowarzyszenia zrzeszające twórców, artystów wykonawców, producentów, organizacje radiowe i telewizyjne, których statutowym zadaniem jest zbiorowe zarządzanie i ochrona powierzonych im praw autorskich lub pokrewnych oraz wykonywanie uprawnień wynikających z ustawy.~~

~~Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego powołuje Komisję Prawa Autorskiego, która składa się z 30 arbitrów. Kadencja komisji trwa 3 lata, a do jej zadań należy m.in. rozpatrywanie spraw o zatwierdzenie i zmianę zatwierdzonych tabel wynagrodzeń za korzystanie z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych.~~

s. 183

*** do właściwości sądów okręgowych należą sprawy o:**

- 1) prawa niemajątkowe i łącznie z nimi dochodzone roszczenia majątkowe;
- 2) ochronę praw autorskich i pokrewnych, np. wzorów użytkowych i przemysłowych;
- 3) roszczenia wynikające z prawa prasowego;
- 4) prawa majątkowe, w których **wartość przedmiotu sporu przekracza 75 000 zł**;
- 5) wydanie orzeczenia zastępującego uchwałę o podziale spółdzielni;
- 6) uchylenie bądź stwierdzenie nieważności uchwał organów osoby prawnej;
- 7) zapobieganie i zwalczanie nieuczciwej konkurencji;
- 8) odszkodowanie z tytułu szkody wyrządzonej przez wydanie prawomocnego

orzeczenia niezgodnego z prawem;

9) o roszczenia wynikające z naruszenia praw przysługujących na mocy przepisów o ochronie danych osobowych.

s. 187

*** skutki braku zdolności sądowej:**

- 1) odrzucenie pozwu – pierwotny brak zdolności sądowej,
- 2) zawieszenie postępowania – następczy brak zdolności sądowej (utrata w toku postępowania),
- 3) umorzenie postępowania – następczy brak tej zdolności ma charakter nieusuwalny lub nie ma następców prawnych,
- 4) nieważność postępowania – postępowanie toczyło się, mimo że jedna ze stron nie posiadała tej zdolności;

- **zdolność procesowa** – zdolność do czynności procesowych, mają ją osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, osoby prawne, inne jednostki organizacyjne;
- **dla strony niemającej zdolności procesowej**, która nie ma przedstawiciela ustawowego bądź organu powołanego do jej reprezentowania lub osób powołanych do jej reprezentowania, **sąd** na wniosek strony przeciwnej **ustanowi kuratora**. Sąd niezwłocznie zawiadamia właściwy sąd rejestrowy o ustanowieniu kuratora dla strony wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego. Kurator jest umocowany do dokonywania wszystkich czynności łączących się ze sprawą.

s. 194

Pozew:

- **powinien** czynić zadość warunkom pisma procesowego i **zawierać**: dokładnie określone żądanie (w sprawach o prawa majątkowe także oznaczenie wartości przedmiotu sporu, chyba że przedmiotem sprawy jest oznaczona kwota pieniężna). oznaczenie daty wymagalności roszczenia w sprawach o zasądzenie roszczenia oraz przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie (w miarę potrzeby uzasadniających również właściwość sądu), a ponadto informację, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, a w razie gdy takich prób nie podjęto, wyjaśnienie przyczyn ich niepodjęcia;

• **z chwilą doręczenia pozwu:**

- 1) nie można w toku sprawy wszcząć między tymi samymi stronami nowego postępowania o to samo roszczenie,
- 2) pozwany może wytoczyć przeciwko powodowi powództwo wzajemne,

s. 212

3. Sprawy z zakresu kurateli:

- sądem opiekuńczym właściwym do ustanowienia **kuratora dla dziecka poczętego**, lecz jeszcze nieurodzonego, jest sąd miejsca zamieszkania lub pobytu matki;
- **kuratora dla osoby niepełnosprawnej** ustanawia sąd opiekuńczy na wniosek tej osoby lub organizacji pozarządowej, ale za jej zgodą. W przypadku gdy osoba niepełnosprawna nie jest w stanie złożyć wniosku bądź wyrazić zgody, sąd może ustanowić dla niej kuratora z urzędu;

- **kuratora dla** osoby, która z powodu nieobecności nie może prowadzić swoich spraw, a nie ma pełnomocnika, ustanawia sąd opiekuńczy miejsca ostatniego zamieszkania lub pobytu **osoby nieobecnej**, na wniosek osoby zainteresowanej;
- **kuratora dla osoby prawnej** ustanawia sąd rejestrowy, w którego okręgu osoba ta ma albo miała ostatnią siedzibę. Może to uczynić z urzędu, gdy jest to uzasadnione ważnym interesem społecznym lub bezpieczeństwem obrotu i brak jest możliwości powołania organu uprawnionego do reprezentacji osoby prawnej. Sąd może zmienić zakres umocowania kuratora:
 - ustanawiając kuratora dla osoby prawnej wpisanej do Krajowego Rejestru Sądowego, sąd rejestrowy zarządza jego wpis do tego rejestru;
 - kurator ma prawo do wynagrodzenia za swoją działalność oraz do zwrotu uzasadnionych wydatków, które poniósł w związku ze swoimi czynnościami. Koszty działania kuratora obciążają tymczasowo:
 - 1) wnioskodawcę – odpowiednio do zakresu spraw wskazanych we wniosku;
 - 2) Skarb Państwa – w pozostałym zakresie.

s. 312

- **zadaniami użyteczności publicznej** są zadania własne gminy, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności w drodze świadczenia usług powszechnie dostępnych;
- środki techniczne umożliwiające rejestrację obrazu, monitoring – gmina w celu zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej może stosować środki techniczne umożliwiające rejestrację obrazu (monitoring) w obszarze przestrzeni publicznej, za zgodą zarządzającego tym obszarem lub podmiotu posiadającego tytuł prawny do tego obszaru lub na terenie nieruchomości i w obiektach budowlanych stanowiących mienie gminy lub jednostek organizacyjnych gminy, a także na terenie wokół takich nieruchomości i obiektów budowlanych, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli lub ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Monitoring nie obejmuje pomieszczeń sanitarnych, szatni, stołówek, palarni oraz obiektów socjalnych. Nagrania obrazu zawierające dane osobowe przetwarzają się wyłącznie do celów, dla których zostały zebrane, i przechowuje przez okres nieprzekraczający 3 miesięcy od dnia nagrania, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Po upływie tego okresu, uzyskane w wyniku monitoringu nagrania obrazu zawierające dane osobowe, podlegają zniszczeniu, z wyjątkiem sytuacji, w których nagrania zostały zabezpieczone, zgodnie z odrębnymi przepisami. Nieruchomości i obiekty budowlane objęte monitoringiem **oznacza się** w sposób widoczny i czytelny informacją o monitoring, w szczególności za pomocą

odpowiednich znaków. Monitoring, w ramach którego dochodzi do przetwarzania danych osobowych, wymaga stosowania środków zabezpieczających przetwarzanie tych danych, w szczególności uniemożliwiających ich utratę lub bezprawne rozpowszechnienie, a także uniemożliwienie dostępu do danych osobom nieuprawnionym.

- **organami gminy są: rada gminy, wójt (burmistrz, prezydent miasta);**
- rada gminy podejmuje uchwały zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa stanowi inaczej;
- **organem stanowiącym i kontrolnym** w gminie jest **rada gminy**. Jeżeli siedziba rady gminy znajduje się w mieście położonym na terytorium tej gminy, rada nosi nazwę **rady miejskiej**;
- **kadencja** rady gminy trwa **4-5 lata**, licząc od dnia wyboru;

s. 313

• rada gminy **obraduje na sesjach** zwoływanych przez przewodniczącego w miarę potrzeby, nie rzadziej niż **raz na kwartał**. Obrady rady gminy są transmitowane i utrwalane za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk. Nagrania obrad są udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie internetowej gminy oraz w inny sposób zwyczajowo przyjęty. Pierwszą sesję nowo wybranej rady gminy **zwołuje komisarz wyborczy** na dzień przypadający w terminie **7 dni** po upływie kadencji rady ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów do rad na obszarze całego kraju. W przypadku wyborów przedterminowych pierwszą sesję **zwołuje osoba, którą Premier wyznaczył do pełnienia funkcji organów jednostki samorządu terytorialnego, na dzień przypadający w ciągu 7 dni po ogłoszeniu wyników wyborów do rady gminy;**

• organizację wewnętrzną oraz tryb pracy organów gminy określa **statut gminy**, który podlega **ogłoszeniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym**;

- **radny** jest obowiązany brać udział w pracach rady gminy i jej komisji oraz innych instytucji samorządowych, do których został wybrany lub desygnowany. W wykonywaniu mandatu radnego radny ma prawo, jeżeli nie narusza to dóbr osobistych innych osób, do uzyskiwania informacji i materiałów, wstępu do pomieszczeń, w których znajdują się te informacje i materiały, oraz wglądu w działalność urzędu gminy, a także spółek z udziałem gminy, spółek handlowych z udziałem gminnych osób prawnych, gminnych osób prawnych, oraz zakładów, przedsiębiorstw i innych gminnych jednostek organizacyjnych, z zachowaniem przepisów o tajemnicy prawnie chronionej. W sprawach dotyczących gminy radni mogą kierować interpelacje i zapytania do wójta;

- z radnym nie może być nawiązany stosunek pracy w urzędzie gminy, w której radny uzyskał mandat. Radny nie może też pełnić funkcji kierownika gminnej jednostki organizacyjnej oraz jego zastępcy;

s. 314

• uchwała rady gminy w sprawie nieudzielenia wójtowi absolutorium, podjęta po upływie 9 miesięcy od dnia wyboru wójta i nie później niż na 9 miesięcy przed zakończeniem kadencji, jest równoznaczna z podjęciem inicjatywy przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania wójta. Przed podjęciem tej uchwały rada gminy zapoznaje się z opinią regionalnej izby obrachunkowej w sprawie uchwały rady gminy o nieudzieleniu wójtowi absolutorium oraz wysłuchuje wyjaśnień wójta. Uchwała zapada bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady, w głosowaniu imiennym;

• wójt co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie gminy raport o stanie gminy. Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego. Rada gminy może określić w drodze uchwały szczegółowe wymogi dotyczące raportu. Rada gminy rozpatruje raport podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała rady gminy w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium wójtowi. Raport rozpatrywany jest w pierwszej kolejności. Nad przedstawionym raportem o stanie gminy przeprowadza się debatę. W debacie nad raportem o stanie gminy radni zabierają głos bez ograniczeń czasowych. Również mieszkańcy gminy mogą zabierać głos.

• w przypadku wygaśnięcia mandatu wójta przed upływem kadencji jego funkcje, do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta, pełni osoba wyznaczona przez Premiera;

• objęcie obowiązków przez wójta **następuje z chwilą złożenia wobec rady gminy ślubowania;**

• wójt wykonuje uchwały rady gminy, przygotowuje projekty uchwał rady gminy, zajmuje się gospodarowaniem mieniem komunalnym, wykonuje budżet, zatrudnia i zwalnia kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. W realizacji zadań własnych gminy wójt podlega wyłącznie radzie gminy;

• wójt kieruje bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentuje ją na zewnątrz;

• **wójt wykonuje zadania przy pomocy urzędu gminy.** Kierownikiem urzędu gminy jest wójt;

• wyborów do organów jednostek pomocniczych gminy oraz wyborów do organów jednostek niższego rzędu nie zarządza się na dzień, na który zarządzone zostały wybory do Sejmu i do Senatu, wybory Prezydenta RP, wybory do Parlamentu Europejskiego w RP, wybory do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego lub wybory wójtów; zasada nie dotyczy: wyborów do rad dzielnic m.st. Warszawy, zarządzenia wyborów do organów jednostek pomocniczych gminy lub wyborów do organów jednostek niższego rzędu na dzień, na który zarządzone zostały

wybory uzupełniające do Senatu, przedterminowe, uzupełniające lub ponowne wybory do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego lub wybory do nowego organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, a także przedterminowe lub ponowne wybory wójta;

- **organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym – sołtys.** Działalność sołtysa wspomaga **rada sołecka;**

s. 315

- **akty prawa miejscowego** ustanawia rada gminy w formie uchwały. W przypadku niecierpiącym zwłoki przepisy porządkowe może wydać wójt w formie zarządzenia. Wójt przesyła przepisy porządkowe do wiadomości wójtom sąsiednich gmin i staroście powiatu;
- obywatelska inicjatywa uchwałodawcza – grupa mieszkańców gminy, posiadających czynne prawa wyborcze do organu stanowiącego, może wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą; musi liczyć:

- 1) w gminie do 5000 mieszkańców – co najmniej 100 osób;
- 2) w gminie do 20 000 mieszkańców – co najmniej 200 osób;
- 3) w gminie powyżej 20 000 mieszkańców – co najmniej 300 osób;

- projekt uchwały zgłoszony w ramach obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej staje się przedmiotem obrad rady gminy na najbliższej sesji po złożeniu projektu, jednak nie później niż po upływie 3 miesięcy od dnia złożenia projektu. Komitet inicjatywy uchwałodawczej ma prawo wskazywać osoby uprawnione do reprezentowania komitetu podczas prac rady gminy;
- gmina nie ponosi odpowiedzialności za zobowiązania innych gminnych osób prawnych, a te ponoszą odpowiedzialności za zobowiązania gminy;

s. 317

- **powiat wykonuje** określone ustawami **zadania publiczne o charakterze ponadgminnym** w zakresie m.in.: edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, transportu zbiorowego i dróg publicznych, gospodarki nieruchomościami, ochrony praw konsumentów. Do zadań powiatu należy również zapewnienie wykonywania zadań i kompetencji kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży;

- monitoring – powiat w celu zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej może stosować środki techniczne umożliwiające rejestrację obrazu (monitoring) w obszarze przestrzeni publicznej, za zgodą zarządzającego tym obszarem lub podmiotu posiadającego tytuł prawny do tego obszaru lub na terenie nieruchomości i w obiektach budowlanych stanowiących mienie powiatu lub jednostek organizacyjnych powiatu, a także na terenie wokół takich nieruchomości i obiektów budowlanych, jeżeli jest to konieczne do zapewnienia porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli lub ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej. Monitoring nie obejmuje pomieszczeń sanitarnych, szatni, stołówek, palarni oraz obiektów socjalnych. Nagrania obrazu zawierające dane osobowe przetwarzane są wyłącznie do celów, dla których zostały zebrane, i przechowywane przez okres nieprzekraczający 3 miesięcy od dnia nagrania, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Po upływie tego okresu, uzyskane w wyniku monitoringu nagrania obrazu zawierające dane osobowe podlegają zniszczeniu, z wyjątkiem sytuacji, w których nagrania zostały zabezpieczone, zgodnie z odrębnymi przepisami. Nieruchomości i obiekty budowlane objęte monitoringiem **oznacza się w sposób widoczny i czytelny informacją o monitoringu, w szczególności za pomocą odpowiednich znaków.** Monitoring, w ramach którego dochodzi do przetwarzania danych osobowych, wymaga stosowania **środków zabezpieczających przetwarzanie tych danych, w szczególności uniemożliwiających ich utratę lub bezprawne rozpowszechnienie, a także uniemożliwienie dostępu do danych osobom nieuprawnionym:**
- powiat może zawierać z organami administracji rządowej porozumienia w sprawie wykonywania zadań publicznych z zakresu administracji rządowej. Może również zawierać **porozumienia w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych** z jednostkami lokalnego samorządu terytorialnego, a także z województwem, na którego obszarze znajduje się terytorium powiatu;
- powiat nie może prowadzić działalności gospodarczej wykraczającej poza zadania o charakterze użyteczności publicznej. Powiaty, związki i stowarzyszenia powiatów mogą sobie wzajemnie bądź innym jednostkom samorządu terytorialnego udzielać pomocy, w tym finansowej;
- mieszkańcy powiatu podejmują rozstrzygnięcia w głosowaniu powszechnym (poprzez wybory i referendum powiatowe) lub za pośrednictwem organów powiatu. **Organami powiatu są: rada powiatu i zarząd powiatu.** Działalność organów jest jawna;
- **rada powiatu jest organem stanowiącym i kontrolnym. Kadencja rady trwa 4 5 lata**, licząc od dnia wyborów. Radni wybierani są w wyborach bezpośrednich. W skład rady powiatu wchodzi radni w liczbie **15** w powiatach liczących do **40 000 mieszkańców** oraz po **2** na każde kolejne rozpoczęte **20 000 mieszkańców**,

ale **nie więcej niż 29 radnych**. Natomiast w skład rady powiatu powstałej w wyniku połączenia powiatów w pierwszej kadencji wchodzi radni w liczbie 15 w powiatach liczących do 40 000 mieszkańców oraz po 3 na każde kolejne rozpoczęte 20 000 mieszkańców. Odwołanie rady powiatu przed upływem kadencji następuje w drodze referendum powiatowego;

s. 318

- rada powiatu **obraduje na sesjach** zwoływanych przez przewodniczącego w miarę potrzeby, **nie rzadziej jednak niż raz na kwartał**. Pierwszą sesję nowo wybranej rady powiatu **zwołuje komisarz wyborczy** na dzień przypadający w terminie **7 dni** po upływie kadencji rady ogłoszeniu zbiorczych wyników wyborów do rad na obszarze całego kraju. W przypadku natomiast wyborów przedterminowych pierwszą sesję **zwołuje osoba, którą Premier wyznaczył do pełnienia funkcji organów jednostki samorządu terytorialnego, na dzień przypadający w ciągu 7 dni po ogłoszeniu wyników wyborów do rady powiatu;**

s. 319

- jeżeli **rada powiatu nie dokonała wyboru zarządu** w terminie powyższym, **ulega rozwiązaniu z mocy prawa**. Informację o rozwiązaniu rady powiatu z tej przyczyny wojewoda niezwłocznie podaje do wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty na obszarze powiatu oraz ogłasza w formie obwieszczenia w wojewódzkim dzienniku urzędowym. Następnie przeprowadza się wybory przedterminowe. Jeżeli rada powiatu, wybrana w wyniku wyborów przedterminowych, również nie dokona wyboru zarządu w przepisany terminie, ulega rozwiązaniu z mocy prawa. W takiej sytuacji nie przeprowadza się jednak wyborów przedterminowych, a do dnia wyborów rady powiatu na kolejną kadencję oraz wyboru zarządu powiatu zadania i kompetencje rady i zarządu przejmuje **komisarz rządowy ustanowiony przez Premiera na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej;**
- zarząd powiatu co roku do dnia 31 maja przedstawia radzie powiatu raport o stanie powiatu. Raport obejmuje podsumowanie działalności zarządu powiatu w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady powiatu i budżetu obywatelskiego. Rada powiatu rozpatruje raport podczas sesji, na której podejmowana jest uchwała rady powiatu w sprawie udzielenia lub nieudzielenia zarządowi **absolutorium**. Raport jest rozpatrywany w pierwszej kolejności. Nad przedstawionym raportem o stanie powiatu przeprowadza się debatę. W debacie nad raportem o stanie powiatu radni zabierają głos bez ograniczeń czasowych. Również mieszkańcy powiatu mogą zabierać głos. Po zakończeniu debaty nad raportem o stanie powiatu rada powiatu przeprowadza głosowanie nad udzieleniem zarządowi powiatu **wotum zaufania**. Uchwałę o udzieleniu zarządowi powiatu wotum zaufania rada

powiatu podejmuje bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady powiatu. Niepodjęcie uchwały o udzieleniu zarządowi powiatu wotum zaufania jest równoznaczne z podjęciem uchwały o nieudzieleniu zarządowi powiatu wotum zaufania. Nieudzielenie przez radę powiatu wotum zaufania zarządowi powiatu jest równoznaczne ze złożeniem wniosku o odwołanie zarządu:

- rada powiatu może odwołać starostę z innej przyczyny niż nieudzielenie absolutorium lub nieudzielenie wotum zaufania zarządowi jedynie na wniosek co najmniej 1/4 ustawowego składu rady; odwołanie starosty albo złożenie przez niego rezygnacji jest, odpowiednio, równoznaczne z odwołaniem całego zarządu powiatu albo złożeniem rezygnacji przez cały zarząd powiatu. Rada powiatu może na uzasadniony wniosek starosty odwołać poszczególnych członków zarządu zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 1/2 ustawowego składu rady, w głosowaniu tajnym. W sytuacji gdy odwołany członek zarządu nie był jego przewodniczącym, rada powiatu dokonuje **wyboru nowego członka zarządu** w terminie **miesiąca** od odwołania;

s. 320

- **rada powiatu stanowi, w formie uchwały, akty prawa miejscowego** obowiązujące na obszarze powiatu dotyczące spraw: wymagających uregulowania w statucie, porządkowych, szczególnego trybu zarządzania mieniem powiatu, zasad korzystania z powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej. **Powiatowe przepisy porządkowe**, w przypadkach niecierpiących zwłoki, może wydać zarząd, jednak podlegają one zatwierdzeniu na najbliższej sesji rady powiatu.
- obywatelska inicjatywa uchwałodawcza – grupa mieszkańców powiatu, posiadających czynne prawa wyborcze do organu stanowiącego, może wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą; musi liczyć:
 - 1) w powiecie do 100 000 mieszkańców – co najmniej 300 osób;
 - 2) w powiecie powyżej 100 000 mieszkańców – co najmniej 500 osób;
- projekt uchwały zgłoszony w ramach obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej staje się przedmiotem obrad rady powiatu na najbliższej sesji po złożeniu projektu, jednak nie później niż po upływie 3 miesięcy od dnia złożenia projektu. Komitet inicjatywy uchwałodawczej ma prawo wskazywać osoby uprawnione do reprezentowania komitetu podczas prac rady;
- ~~Akty~~ akty prawa miejscowego podpisuje niezwłocznie po ich uchwaleniu przewodniczący rady powiatu i kieruje je do publikacji;
- w celu wspólnego wykonywania zadań publicznych, w tym wydawania decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej, powiaty mogą

tworzyć związki z innymi powiatami. Uchwały o utworzeniu, przystąpieniu lub wystąpieniu ze związku podejmują rady zainteresowanych powiatów. **Prawa i obowiązki powiatów** związane z wykonywaniem zadań przekazanych związkowi, **przechodzą na niego z dniem ogłoszenia statutu związku**. Związek ma osobowość prawną i wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność;

s. 325

- **oświadczenia woli w imieniu województwa składa marszałek województwa wraz z członkiem zarządu województwa**, chyba że statut województwa stanowi inaczej. Czynność prawna, z której wynika zobowiązanie pieniężne, wymaga do jej skuteczności kontrasygnaty głównego księgowego budżetu województwa lub osoby przez niego upoważnionej. Główny księgowy budżetu województwa, który odmówi kontrasygnaty, dokonuje jej jednak na pisemne polecenie marszałka województwa, informując równocześnie o tym sejmik województwa oraz regionalną izbę obrachunkową;
- obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem województwa jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego ochrona;
- ochrona mienia obejmuje w szczególności możliwość korzystania ze środków technicznych umożliwiających rejestrację obrazu (monitoring) na terenie nieruchomości i w obiektach budowlanych stanowiących mienie województwa, a także na terenie wokół takich nieruchomości i obiektów budowlanych. Monitoring nie obejmuje pomieszczeń sanitarnych, szatni, stołówek, palarni oraz obiektów socjalnych. Nagrania obrazu zawierające dane osobowe przetwarzają się wyłącznie do celów, dla których zostały zebrane, i przechowuje przez okres nieprzekraczający 3 miesięcy od dnia nagrania, o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej. Po upływie tego okresu, uzyskane w wyniku monitoringu nagrania obrazu zawierające dane osobowe podlegają zniszczeniu, z wyjątkiem sytuacji, w których nagrania zostały zabezpieczone, zgodnie z odrębnymi przepisami. Nieruchomości i obiekty budowlane objęte monitoringiem **oznaczają się w sposób widoczny i czytelny** informacją o monitoring, w szczególności za pomocą odpowiednich znaków. Monitoring, w ramach którego dochodzi do przetwarzania danych osobowych, wymaga stosowania **środków zabezpieczających przetwarzanie tych danych**, w szczególności uniemożliwiających ich utratę lub bezprawne rozpowszechnienie, a także uniemożliwienie dostępu do danych osobom nieuprawnionym;

Sformatowano: Normalny,
Wyjustowany

- **nadzór nad działalnością samorządu województwa sprawuje Premier i wojewoda**, a w zakresie spraw finansowych – **regionalna izba obrachunkowa**;

s. 378

Stosunek pracy:

- przez nawiązanie stosunku pracy **pracownik** zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez niego, a **pracodawca** – do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. Gdy spełnione są owe warunki, bez względu na nazwę zawartej umowy, mamy do czynienia z zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnej może bez zgody przedstawiciela ustawowego nawiązać stosunek pracy, jednak gdy stosunek pracy sprzeciwia się dobru tej osoby, przedstawiciel ustawowy za zezwoleniem sądu opiekuńczego może ten stosunek rozwiązać;

- monitoring – jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa pracowników lub ochrony mienia lub kontroli produkcji lub zachowania w tajemnicy informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę, pracodawca może wprowadzić szczególny nadzór nad terenem zakładu pracy lub terenem wokół zakładu pracy w postaci środków technicznych umożliwiających rejestrację obrazu (monitoring). Monitoring nie obejmuje pomieszczeń sanitarnych, szatni, stołówek oraz palarni lub pomieszczeń udostępnianych zakładowej organizacji związkowej, chyba że stosowanie monitoringu w tych pomieszczeniach jest niezbędne do realizacji celu określonego w § 1 i nie naruszy to godności oraz innych dóbr osobistych pracownika, a także zasady wolności i niezależności związków zawodowych, w szczególności poprzez zastosowanie technik uniemożliwiających rozpoznanie przebywających w tych pomieszczeniach osób. Nagrania obrazu pracodawca przetwarza wyłącznie do celów, dla których zostały zebrane, i przechowuje przez okres nieprzekraczający 3 miesięcy od dnia nagrania. W przypadku, w którym nagrania obrazu stanowią dowód w postępowaniu prowadzonym na podstawie prawa lub pracodawca powziął wiadomość, iż mogą one stanowić dowód w postępowaniu, termin ulega przedłużeniu do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Pracodawca informuje pracowników o wprowadzeniu monitoringu, w sposób przyjęty u danego pracodawcy, nie później niż 2 tygodnie przed jego uruchomieniem. Pracodawca oznacza pomieszczenia i teren monitorowany w sposób widoczny i czytelny, za pomocą odpowiednich znaków lub ogłoszeń dźwiękowych, nie później niż jeden dzień przed jego uruchomieniem;

- monitoring poczty elektronicznej – jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia organizacji pracy umożliwiającej pełne wykorzystanie czasu pracy oraz właściwego użytkowania udostępnionych pracownikowi narzędzi pracy,

Sformatowano: Normalny,
Wyjustowany

pracodawca może wprowadzić kontrolę służbowej poczty elektronicznej pracownika (monitoring poczty elektronicznej); nie może naruszać tajemnicy korespondencji oraz innych dóbr osobistych pracownika;

- w razie **przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę**, staje się on z mocy prawa stroną w dotychczasowych stosunkach pracy. **Za zobowiązania** wynikające ze stosunku pracy, powstałe przed przejściem części zakładu na innego pracodawcę, **dotychczasowy i nowy pracodawca odpowiadają solidarnie**. W terminie 2 miesięcy od przejścia zakładu, jego części na innego pracodawcę, pracownik może bez wypowiedzenia, za 7-dniowym uprzedzeniem rozwiązać stosunek pracy;

s. 384

Mobbing – działania lub zachowania dotyczące pracownika albo skierowane przeciwko niemu polegające na uporczywym i długotrwałym nękanii, zastraszaniu, które mogą wywołać u pracownika zaniżoną ocenę jego przydatności zawodowej, a także działania mające go poniżyć, ośmieszyć, izolować bądź wyeliminować z zespołu współpracowników.

Informacje o dokumentacji dołączane do świadectwa pracy – w przypadku rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku pracy pracodawca wraz ze świadectwem pracy wydaje pracownikowi w postaci papierowej lub elektronicznej informację o:

- 1) okresie przechowywania dokumentacji pracowniczej;
- 2) możliwości odbioru przez pracownika dokumentacji pracowniczej do końca miesiąca kalendarzowego następującego po upływie okresu przechowywania dokumentacji pracowniczej;
- 3) zniszczeniu dokumentacji pracowniczej w przypadku jej nieodebrania w okresie, o którym mowa wyżej.

Pracodawca niszczy dokumentację pracowniczą w sposób uniemożliwiający odtworzenie jej treści, w terminie do 12 miesięcy po upływie okresu przeznaczonego na odbiór dokumentacji pracowniczej.

Obowiązki pracodawcy i pracownika:

- w związku z rozwiązaniem albo wygaśnięciem stosunku pracy, **pracodawca jest obowiązany niezwłocznie wydać pracownikowi świadectwo pracy**, jeżeli nie zamierza nawiązać z nim kolejnego stosunku pracy w ciągu 7 dni od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia poprzedniego. Świadectwo pracy dotyczy okresu lub okresów zatrudnienia, za które dotychczas nie wydano takiego świadectwa. Wydanie świadectwa pracy nie może być uzależnione od uprzedniego rozliczenia się pracownika z pracodawcą.

Świadectwo pracy zawiera informacje dotyczące:

- 1) okresu i rodzaju wykonywanej pracy, zajmowanych stanowisk;
- 2) trybu rozwiązania lub okoliczności wygaśnięcia stosunku pracy;
- 3) uprawnień pracowniczych i z ubezpieczenia społecznego;
- 4) zajęcia wynagrodzenia za pracę;

na żądanie pracownika wpisuje się też:

- 5) wysokość i składniki wynagrodzenia;
- 6) kwalifikacje zawodowe;

s. 388

- **pracownikowi wykonującemu pracę w porze nocnej przysługuje dodatek do wynagrodzenia za każdą godzinę pracy w porze nocnej w wysokości 20% stawki godzinowej** wynikającej z minimalnego wynagrodzenia za pracę;
- ~~ograniczenia w wykonywaniu pracy w placówkach handlowych w niedziele i święta oraz w dniu 24 grudnia i w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy określają przepisy ustawy z 10.1.2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni~~~~praca w święta w placówkach handlowych jest niedozwolona. Praca w niedzielę w placówkach handlowych jest dozwolona, jeśli prace wykonywane są na rzecz użyteczności społecznej i w celu zaspokojenia codziennych potrzeb ludności;~~
- **praca w niedziele i święta jest dozwolona m.in.:**
 - 1) w razie prowadzenia akcji ratowniczej;
 - 2) w ruchu ciągłym;
 - 3) przy pracy zmianowej;
 - 4) przy niezbędnych remontach;
 - 5) w transporcie, komunikacji;
 - 6) w strażach pożarnych i służbach ratowniczych;
 - 7) przy pilnowaniu mienia, ochronie osób;
 - 8) w rolnictwie, hodowli;
 - 9) przy pracach koniecznych ze względu na ich użyteczność społeczną, tj. gastronomia, hotele, zakłady opieki zdrowotnej, zakłady zajmujące się kulturą, turystyka;
 - 10) w stosunku do pracowników zatrudnionych w systemie czasu pracy, w którym praca jest świadczona wyłącznie w piątki, soboty, niedziele i święta.